

קול צופיד

מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הַרְבֵּי מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פִּנְחָס - תַּשְׁס"א - מֵאֵת מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

הַשִּׁיעוּר לַעֲלִיּוֹ נִשְׁמָת :

מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

פִּרְשַׁת הַשָּׁבֹוע : פִּנְחָס

הַשִּׁיעוּר נִמְסַר ע"י הַרְבֵּי מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל, בִּשְׁנַת תַּשְׁס"א.

דִּינֵי בֵּין הַמִּצְרִים וְאֲבֻלֹת

הַקִּדְמָה - בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ אוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב

הַמִּשְׁנָה בְּבִרְכֹת דָּף נ"ד ע"א אוֹמֵר: "עַל הַגִּשְׁמִים וְעַל בִּשְׁוֹרֹת טוֹבוֹת אוֹמֵר 'בִּרְכּוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב'. וְבִדְף נ"ט ע"ב מִקְשָׁה הַגִּמְרָא, הִרִי כְּתוּב שֶׁל גִּשְׁמִים מְבָרְכִים 'מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ עַל כָּל טִיפָה וְטִיפָה' וְכו'. וּבִסְיֻכּוֹ מִתְרַצֵּת הַגִּמְרָא, שִׁישְׁנָם שְׁלוֹשָׁה סוּגֵי בִּרְכּוֹת בִּנְיָן הַגִּשְׁמִ: אִם הֵיוּ בִּצְעָר מַחֲמַת עֲצִירַת גִּשְׁמִים, אִם יִרְדּוּ בִּכְמוֹת מְסוּיֵמֶת וְאִין לֹאֲדָם שְׂדֵה מְבָרְךְ 'מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ' וְכו'. אִם יֵשׁ לוֹ שְׂדֵה בְּאוֹפֶן פְּרָטִי מְבָרְךְ 'שֶׁהֵחִינּוּ'. וְאִם יֵשׁ לוֹ שְׂדֵה בִּשְׁוֹתָפוֹת עִם אַחֵר מְבָרְךְ 'הַטוֹב וְהַמְטִיב'.
"קִצּוּרֹו שֶׁל דְּבַר, עַל שֶׁלּוֹ הוּא אוֹמֵר 'שֶׁהֵחִינּוּ וְקִיִּימֵנוּ', עַל שֶׁלּוֹ וְעַל שֶׁל חֲבִירוֹ אוֹמֵר 'בִּרְכּוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב'. כְּלוּמֹר, בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ הִיא עַל שְׂמַחַה אִישִׁית וּפְרָטִית, וּבִרְכַת הַטוֹב וְהַמְטִיב הִיא עַל דְּבַר שְׂטוּב לוֹ וְטוֹב לְאַחֵרִים עֵינֵי רִשְׁיֵי שֶׁם, וְרַמְבַּ"ם הִלְכֹת בְּרַכּוֹת פ"י הִלְכָה ה', וְשו"ע ס' רכ"א סעי' א', ב'.

בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ עַל יִירוּשָׁה

בְּהַמְשָׁךְ אוֹמֵר: הַגִּמְרָא: "מֵת אֲבִיו הוּא יוֹרְשׁוֹ בְּתַחֲלִילָה אוֹמֵר בְּרוּךְ דִּין הָאֲמֹת עִם שֶׁם וּמִלְכוּת, וְלִבְסוּף הוּא אוֹמֵר בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְטִיב". וְעַל כֵּךְ הַגִּמְרָא מִקְשָׁה: הִרִי צִרִיךְ לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ? וּמִתְרַצֵּת הַגִּמְרָא: שְׂכָאן מְדוּבָר שֶׁהֵיוּ שְׁנֵי אַחִים אוֹ יוֹתֵר. וְעַל סִמְךָ זֶה פֶּסֶק הַרְמַב"ם שֶׁם הִלְכָה ז': "אִמְרוּ לוֹ מֵת אֲבִיו וְיִרְשֶׁהוּ, אִם יֵשׁ עִמּוֹ אַחִין מְבָרְךְ בְּתַחֲלִילָה דִּין הָאֲמֹת וְאֲחִיכֵי הַטוֹב וְהַמְטִיב. וְאִם אֵין עִמּוֹ אַחִים, מְבָרְךְ שֶׁהֵחִינּוּ. קִצּוּרֹו שֶׁל דְּבַר, כָּל דְּבַר טוֹבָה שֶׁהִיא לוֹ לְאַחֵרִים מְבָרְךְ הַטוֹב וְהַמְטִיב, וְטוֹבָה שֶׁהִיא לוֹ לְבִדּוֹ מְבָרְךְ שֶׁהֵחִינּוּ. וְכֹתֵב הַכְּס"מ שֶׁמְקוֹר דְּבַר הַרְמַב"ם הֵם מִהַגִּמְרָא הַנִּי"ל, וְכֵן פֶּסֶק הַשּׁו"ע בְּסִי' רכ"ג סעי' ב'. וְעֵינֵינוּ בְּכַה"ח שֶׁם ס"ק י' שֶׁהִבִּיא מִשֶּׁם הַלֵּק"ט ח"ב ס' קס"ב שֶׁהוֹכִיחַ מִרְש"י שֶׁם ד"ה וְלִבְסוּף, שֶׁמִּשְׁמַע מְדַבְּרִיו כִּי הֵבִין לֹא יָדַע שֶׁיֵּשׁ לְאֲבִיו נְכִסִּים, וְעַם הַמִּיתָה הַתְּבַשֵּׁר שִׁישׁ לוֹ נְכִסִּים וְהַמֵּאמָר "חֹלֶק. וְעֵינֵינוּ שֶׁם לְמַש"ב ס"ק ט' כִּיצַד יִבְרַךְ שֶׁהֵחִינּוּ שֶׁהִרִי הוּא מִצְטַעֵר עַל מִיתַת אֲבִיו וְנִיחָא לוֹ יוֹתֵר שֶׁאֲבִיו הִיָּה נֶשֶׁאֵר בְּחַיִּים וְלֹא יִרְשֶׁנוּ. וְתִרְצֵנוּ שֶׁמֶם שׁו"ת הַרְשֵׁב"א בְּסִי' רמ"ה שֶׁאֵין צֶעַר מְסוּיֵמֶת וְעַם זֶה שְׂמַחַת בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ אוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב אֵינָה רַק עַל הַשְּׂמַחַת בְּלִבָּד אֲלֵא עַל הַתּוֹעֵלֶת שֶׁהוּא מְקַבֵּל, הֵגֵם שֶׁזֶה קִשּׁוֹר עִם צֶעַר וְיָגוֹן.

וְשׁוֹאֲלִים מִפְּרָשִׁים: הִרִי אוֹנֵן פְּטוֹר מִכָּל הַמִּצְוֹת וּמוֹתֵר לוֹ לֹאכּוֹל לִפְנֵי הַקְּבוּרָה אִם הוּא רֶעֶב רַק שֶׁלֹּא יֵאכַל בֶּשֶׁר וְלֹא יִשְׁתֶּה יַיִן, אֲבָל שֶׁאֵר מֵאֲכָלִים מוֹתֵר לוֹ לֹאכּוֹל בְּבֵית אַחֵר וְלֹא בְּבֵית הַמֵּת, נוֹטֵל יָדָיו בְּלִי בִּרְכָה, וְאִינוּ מְבָרְךְ הַמוֹצֵא, וְכֵן לֹא מְבָרְךְ בִּרְכַת הַמִּזוֹן, וְאִפְּלוֹ אִם שָׁמַע בִּרְכָה מֵאַחֵרִים אִינוֹ עוֹנֶה אֲמֵן עֵינֵינוּ שׁו"ע יו"ד ס' שְׁמ"א סעי' א'. וְלִפִּי זֶה מְקַשֵּׁן, בְּשִׁלְמָא בִּרְכַת דִּין הָאֲמֹת זֶה חֶלֶק מִהַאֲבֻלֹת, חֶלֶק מִצִּדּוּק הַדִּין, וְלִפְיָכָךְ אוֹנֵן יִכּוֹל וְחַיִּיב לְבָרֵךְ. אֲבָל כִּיצַד זֶה יִכּוֹל לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ, שֶׁהִרִי אֵין לֹזֶה שׁוֹם קִשֶׁר עִם הָאֲבִילוֹת? וְיִתְכֵן, שֶׁמִּחֲמַת שֶׁאֵלֶּה זֶה כִּיוֹם לֹא נוֹהֲגִים בֹּזֵה. וְיֵשׁ מִתְרַצִּים, שֶׁמְדוּבָר שֶׁשָּׁמַע בְּיוֹם שַׁבָּת, שֶׁאֵין בּוֹ דִּין אֲנִינוּת, וְזֶה דוּחֵק. וְיֵשׁ מִתְרַצִּים, שְׂכָאן מְדוּבָר שֶׁאֲבִיו מֵת בְּעִיר אַחֶרֶת וְאִינוּ יִכּוֹל לְהִגִּיעַ לָשֶׁם, וְעַל כֵּן אֵין דִּין אֲנִינוּת, אוֹ שֶׁשָּׁמַע לְאַחֵר שֶׁנִּקְבֵּר וְיֵשׁ לוֹ רַק דִּינֵי אֲבִילוֹת. וְעֵינֵינוּ בְּגִשְׁרֵי הַחִיִּים ח"א ס' י"ח וְעוֹד אַחֲרוֹנִים. אוֹ אִפְּשֵׁר לֹמַר, מֵאַחֵר וּבִרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ אוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב נוֹבַעַת מִמִּיתַת הָאֵב, הָאוֹנֵן חַיִּיב בָּהֶם כְּמוֹ בִּרְכַת דִּין הָאֲמֹת. בְּעֵינֵינוּ בִּרְכַת "דִּין הָאֲמֹת" - מַעֲיָקֵר הַדִּין אֲדָם הַשּׁוֹמֵעַ שְׂמוּעָה רַעָה - מְבָרְךְ דִּין הָאֲמֹת בְּשֶׁם וּמִלְכוּת. שָׁמַע שְׂמַת אֲבִיו אוֹ אַחַד מִשְׁבַּעַה מֵתִים שֶׁחַיִּיב לְהִתְאָבֵל עֲלֵיהֶם - מְבָרְךְ מִיֵּד דִּין הָאֲמֹת. אֲבָל כִּיוֹם נוֹהֲגִים שְׂבֻזְמָן שְׂמוֹצִיאִים אֶת הַמֵּת מִהַבֵּית אוֹ מִמְּקוֹם הַהִסְפָּד, אוֹ הַסְּפָרִידִים אַחֲרֵי

הַקְּבוּרָה, וְיֵשׁ שְׁנוֹהֲגִים רַק בְּבֵית אַחֲרֵי שְׁחֹזְרִים מִבֵּית הַקְּבֻרֹות - מְבָרְךְ דִּין הָאֲמֹת וְקוֹרֵעַ. וְכִבֵּר דָּנוּ בִּזֶּה רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים עִי"ש ס' ד', וְעֵינֵינוּ לְאַרְץ הַחַיִּים וְלִנְתִּיבֵי עַם עַל ס' שְׁל"ט, וּמִנְהַגֵּי יִירוּשָׁלַיִם. כְּמוֹ כֵן נִהְגוּ לְהַצְמִיד אֶת הַקְּרִיעָה לְבִרְכַת "דִּין הָאֲמֹת", אַע"פ שֶׁאֵין קִשֶׁר בִּינֵיהֶם, כִּיוֹן שֶׁהֵם שְׁנֵי סוּגֵי חַיִּיב. וְנִהְגוּ שֶׁאֲדָם אַחֵר יִקְרַע לֵאבָל, שִׁישׁ בִּזֶּה צֶעַר יוֹתֵר. וְיֵשׁ שִׁיעוּר כְּמוֹ קוֹרְעִים וּבִאִיזָה צָד וְכו'. וְעַל כֵּן מִמְתִּינִים הָאֲבָלִים עַד שִׁבּוּא רֶב אוֹ אִישׁ ח"ק הַמְבִּין בְּהִלְכוֹת וְהוּא יִקְרַע לֵאבָלִים. וּמִהַדִּין אִם לֹא קִרַע בֵּעַת יִצִּיאַת נִשְׁמָה אוֹ לִפְנֵי הַקְּבוּרָה, קוֹרֵעַ כָּל שְׁבַעַת יָמֵי אֲבֻלֹת עַל שֶׁאֵר מֵתִים, וְעַל אֲבִיו וְאִמּוֹ אִם שָׁמַע שְׂמַתוֹ קוֹרֵעַ לְעוֹלָם. עֵינֵינוּ שׁו"ע יו"ד ס' ש"מ סעי' י"ח.

בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ בֵּין הַמִּצְרִים.

הַנִּפְקָא מִינָה הַנוֹבַעַת מִהַהֲקִדְמָה הַנִּי"ל קְשׁוּרָה לִימֵי בֵּין הַמִּצְרִים, בְּהֵם אֵינוּ מֵתֵאֲבָלִים וְנִאֲנָחִים עַל חוֹרְבָנוֹ וְחִסְרוֹנוֹ שֶׁל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתַפְאֶרְתֵּנוּ, וְהַשְׂאֵלָה הִיא הָאֵם אִפְּשֵׁר לְבָרֵךְ בִּימֵים אֵלּוֹ בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ? מִרְנָה כּוֹתֵב בְּהִלְכוֹת ט' בֶּאֱבָב סִימָן תְּקַנָּא סעי' ז' "טוֹב לִיזְהַר מְלוּמֵר שֶׁהֵחִינּוּ בֵּין הַמִּצְרִים עַל פְּרִי אוֹ עַל מַלְבוּשׁ, אֲבָל עַל פְּדִיוֹן הֶבֶן אוֹמֵר, וְלֹא יַחֲמִץ הַמִּצְוָה. וְכֵן בְּפָרִי שֶׁלֹּא יִמְצָא אַחֵר ט' בֶּאֱבָב, מוֹתֵר לְבָרֵךְ וְלֹאכּוֹל בֵּין הַמִּצְרִים." כְּלוּמֹר, שֶׁלְּתַחֲלִילָה לֹא יִבְרַךְ שֶׁהֵחִינּוּ אֲלֵא בְּמִקּוֹם מִצְוָה וְכֵן נוֹהֲגִים הַיּוֹם לְבָרֵךְ עַל בְּרִית מִלָּה שֶׁהֵחִינּוּ, וְהַרְמ"א מוֹסִיף שֶׁגַם עַל פְּרִי שֶׁלֹּא יִמְצָא כְּמוֹתוֹ אַחֲרֵי ט' בֶּאֱבָב, וְאִי אִפְּשֵׁר לְהַקְפִּיא אוֹתוֹ, גַּם כֵּן מְבָרְכִים שֶׁהֵחִינּוּ בֵּין הַמִּצְרִים וְעֵינֵינוּ בְּשׁו"ע יו"ד ס' רס"ה סעי' ז' שֶׁלְּדַעַת הַשּׁו"ע עִפְיֵי הַרְמַב"ם מְבָרְךְ אֲבִי הֶבֶן בֵּעַת הַבְּרִית שֶׁהֵחִינּוּ, וְלִדְעַת הַרְמ"א שֶׁם אֵין נוֹהֲגִים שֶׁאֲבִי הֶבֶן יִבְרַךְ שֶׁהֵחִינּוּ. וְאַע"כֵּי יֵשׁ כִּיוֹם שְׁנוֹהֲגִים לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ - עִי"פ הַגְר"א.

שֶׁהֵחִינּוּ בִּימֵים אֵלּוֹ - חוֹמְרָא אוֹ הִלְכָה.

וְהִנֵּה דְבַר הָאִיסוּר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ בִּימֵים אֵלּוֹ נִחְלָקוּ הָאַחֲרוֹנִים, אִם זֶה חוֹמְרָא יִתִּירָה אוֹ שִׁזָּה הִלְכָה. הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא שׁוּאֵל, מְדוּעַ זֶה חֲמוּר יוֹתֵר מֵאוֹנֵן, שֶׁהִרִי מֵת שְׁעִדִּין לֹא נִקְבֵּר, יֵשׁ לֹאֲוֹן בִּרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ, וְאִם כֵּן מְדוּעַ כֵּאֵן שִׁזָּה אֲבֻלֹת יִשְׁנָה, לֹא מְבָרְכִים שֶׁהֵחִינּוּ? מִכָּח קוּשִׁיָּה זֹאת, סוֹבֵר הַגָּאוֹן וְאוֹמֵר שִׁזָּה רַק חוֹמְרָא יִתִּירָה. וְדַעַת הַמ"ב לֹא כֵן, אֲלֵא הוּא שֶׁם סַע"ק צ"ח הַתְּקַשָּׁה בְּאוֹתָהּ שֶׁאֵלֶּה וְהַסְבִּיר שֶׁיִּמִּים אֵלּוֹ שֶׁאֵין, כִּיוֹן שֶׁהֵם יָמֵי פוֹרְעָנוּת, עַל כֵּן חֲמוּרִים הֵם מִשְׁאֵר אֲבֻלֹת, וְאֵין זֶה סֵתֵר חוֹמְרָא יִתִּירָה. וְז"ל: "אַע"ג דִּאֲפִילוֹ אֲבָל מְבָרְךְ שֶׁהֵחִינּוּ, מ"מ יָמִים אֵלּוֹ כִּיוֹן שֶׁהֵזְמֵן הוּא זְמַן פוֹרְעָנוּת אֵין כְּדָאֵי לֹמַר שֶׁהֵחִינּוּ לִזְמַן הַזֶּה. וְהַגְר"א בְּבִיאורוֹ חוֹלֵק ע"ז וְכֹתֵב דֶּהוּא חוֹמְרָא יִתִּירָה וְכֵן הַט"ז מְפַקֵּק בִּזֶּה. וְע"כֵּי שֶׁבִּשְׁבַת אֵין לְהַחֲמִיר בִּזֶּה דְּבִלֵּא"ה הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים מְסַכְּמִין לְהַקֵּל בִּשְׁבַת". וְהַט"ז הַמוֹזְכֵּר כֵּאֵן אוֹמֵר עַל זֶה שֶׁכְּמוֹ שֶׁאֵם אֲדָם רּוֹאֵה פְּרִי וְלֹא יִכּוֹל לְמַצּוֹא כְּמוֹתוֹ אַחֲרֵי ט' בֶּאֱבָב מְבָרְךְ שֶׁהֵחִינּוּ, אִם כֵּן גַּם בְּרֹאֵה פְּרִי שִׁכּוֹל לְשׁוּמְרוֹ אַחֲרֵי ט' בֶּאֱבָב מוֹתֵר לְבָרֵךְ עַלֵּיו שֶׁהֵחִינּוּ, שֶׁגַם בְּאוֹפֶן זֶה, הוּי מִצְוָה עוֹבֶרֶת שֶׁהִרִי אוֹלֵי אֲדָם זֶה יָמוּת עַד ט' בֶּאֱבָב, וְיִפְסִיד אֶת הַבְּרָכָה, עַל כֵּן מוֹתֵר לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ. וּבִגְלַל דַּעַתָּה שֶׁל הַגָּאוֹן וְשֶׁל הַט"ז שְׁנוּטִים לְהַקֵּל בְּבִרְכַת שֶׁהֵחִינּוּ בִּימֵי בֵּין הַמִּצְרִים, אוֹמֵר הַמִּשְׁנָה בְּרֹוּרָה שֶׁבִּשְׁבַת יִכּוֹל לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ. גַּם ה'יִמְגֵן אֲבֵרָה' שֶׁם סַע"ק מ"ב כּוֹתֵב שֶׁהָאִיסוּר הוּא לֹא מִדִּין אֲבֻלֹת וְז"ל: "וְטַעַם הָאִיסוּר נ"ל כִּיוֹן דֶּהֲזִמְנָן הוּא זְמַן פוֹרְעָנוּת אֵין לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ לִזְמַן הַזֶּה. אֲבָל אֵין הַטַּעַם מִשּׁוֹם אֲבִילוֹת דֶּהֲא לֹא מִצִּינוּ שֶׁאֲבָל אִסוּר לְבָרֵךְ שֶׁהֵחִינּוּ".

וְהַכּוּוֹנָה שֶׁל זְמַן פוֹרְעָנוּת כְּדִבְרֵי מִדְּרַשׁ אִיכָה עַל הַפְּסוּק "כָּל רוֹדְפֵיהַ שִׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְרִים". יוֹמָא דַּעֲקֵתָא - יָמֵי פוֹרְעָנוּת וְצֶעַר מִדְּרַשׁ אִיכָה א'. הָאֲמֹת הִיא שֶׁהָגָאוֹן לֹא הִתְעַלַּם מִסְּבַרְתָּ הַמְג"א ס"ק מ"ב שֶׁזֶה לֹא מִדִּין אֲבִילוֹת, וְאַע"כֵּי לֹא הַסְכִּים לָכֵךְ. וְסִימָנָךְ - שֶׁכֹּתֵב הַגָּאוֹן בְּס"ק ס' וז"ל: "אֵף שֶׁהַמְג"א דַּחַק עֲצָמוֹ אֵינוֹ כְּלוּם". כְּלוּמֹר, שֶׁהַמְג"א חוֹלֵק בֵּין דִּין יָמֵי אֲבִילוֹת לִימֵי פוֹרְעָנוּת, וְלֹזֶה לֹא מְסַכְּמִים הַגָּאוֹן.

אֲבָל לְמַעֲשֵׂה הַב"י, הִבִּיא אֶת הַמְקוֹר לְדִין שְׁנוֹהֲרִים מְלַבֵּר שֶׁהֵחִינּוּ מִשֶּׁם סֶפֶר חֲסִידִים. וְשֶׁם בְּס"י תת"מ כְּתוּב שֶׁהִטַּעַם לֹא מִדִּין אֲבִילוֹת, שֶׁהִרִי כְּתוּב

קול צופיך

מנחם הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

פנחס - תשס"א - מאת מנחם הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ויכוון שבאותו היום נכנס לעול המצוות היינו שישמש שנכנס לקיים מצוות ויקבל עליהם שכן מיוחד מדין מצווה ועושה. ואם אין לו בגד חדש, מברך על פרי חדש. והיום נוהגים שמתעטף בטלית חדשה ומברך עליה שהחיינו, ומכוון גם על הטלית וגם על שנכנס מהיום לעול המצוות. גם על הבנות שהגיעו לגיל חיוב המצוות כתב, שתלבש בגד שבת, ואם יכולה ללבוש בגד חדש, תברך שהחיינו ותכוון על הבגד החדש וגם על כניסתה למצוות. ועל כן גם בבין המצרים, בר מצוה שהגיע לשלוש עשרה ויום אחד, ועושים את המסיבה אחרי ט' באב, ביום בו מגיע למצוות יקח טלית חדשה או בגד חדש או פרי חדש ויברך שהחיינו, ויכוון עליו ועל הכנסו למצוות, ואף על פי שהוא בימי בין המצרים. עיין לקמן, שאם רוצים לעשות מסיבה או סעודת מצווה ביום הכנס למצוות, מותר לעשות אך בלי כלי נגינה כולל בהקלטה. אבל מותר בדברי שיר ושבח והלל לקב"ה וישירו בפה בלבד. והוא הדין גם בת שהגיעה לשנים עשרה ויום אחד, בבין המצרים, תברך שהחיינו על פרי או בגד כנ"ל ותכוון על הפרי וכן על השמחה שהגיעה לחיוב מצוות. ברכת שהחיינו משום דבר האבד. הכלל הוא שכל דבר שהוא דבר האבד, שאם לא יברך עתה בבין המצרים לא יוכל לברך אח"כ, יכול לברך מיד ללא חשש.

זהירות מסכנות בבין המצרים

מעקה במרפסת, בחלון, במדרגות, וזהירות יתירה בכבישים.
לפני שבוע בבני ברק עלה ילד על כסא, ונפל מהחלון. על כן אמרתי להזכיר כאן ענייני זהירות בימים אלו והלכות מעקה. מכל דבר שיש בו סכנה צריך להזהר כל השנה כולה, ובפרט בימים האלה בבין המצרים, צריך מאוד מאוד להזהר. ועיין בדברים אלו בשו"ע חו"מ סי' תכ"ז, ובשו"ת ר"פ ח"ב יו"ד סי' ל"ז.

בעניין המעקה כתב מרן בעל ה'בן איש חי' זע"א, שנה שניה פנחס הלכה א' וה' "הזהירה תורה דברים כב ח' "כי תבנה בית חדש וְעָשִׂיתָ מַעֲקֵה לְגִנְךָ וְלֹא תִשֶׁם דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ". וזו היא מצות עשה מן תרי"ג מצוות שחייב האדם לעשות מעקה לגגו וכו', גובה המעקה אין פחות מעשרה טפחים כדי שלא יפול הנופל ממנו. וצריך שתהיה המחיצה חזקה, כדי שישען עליה אדם ולא תפול, שאם לא כן זה עושה מכשול יותר לנפילתו. והסברה הפשוטה אומרת כן, שכל אדם שרואה מעקה נשען עליו ולא חושש למאומה. וכשאדם רואה שאין מעקה בכלל נוהר לא להתקרב למקום. אבל אם יש מעקה והוא לא יודע שהוא רעוע ונשען עליו בחוזקה הוא נופל.

העושה מעקה לחלון, בין בקומה ראשונה, וכל שכן בקומה גבוהה יותר, צריך שיהיה בגובה כזה שאם ילד יקרב כסא לחלון ויעלה עליו לא יפול ממנו. וגם במדרגות לא יהיה המעקה רעוע אלא חזק, וגם בגג צריך לעשות מעקה, וכן במרפסת צריך לעשות מעקה שגובהו לפחות עשרה טפחים גמורים. ואם יש מדרגה או קיר נמוך שיכול הילד לעלות עליו זה לא הוא מעקה. וצריך לסגור את המרפסת בפני הילד, או להעמיד שומר בפני הילדים. ובעיקר בימים האלה צריך להזהר מספק סכנה ואפילו מספק ספיקא של סכנה. גם בחציית כבישים יש להזהר משנה זהירות. וכן הנהגים יזהרו בנהיגתם. פעם סיפר לי משהוא שלפני י"ז בתמוז היה בודק את מעצורי הרב, "שלא יפול הנופל ממנו".

שירה וזמרה וטילולים במקום סכנה.

בשדי חמד פאת השדה מערכת בין המצרים אות י' יש שאלה אם מותר לשיר בפה בבין המצרים. הוא מבא תקנה של הרב פלאגיי, ע"ה, מאיזמיר שאפילו אם יש ברית מילה או בר מצוה שלא לשיר אפילו בפיו. ואם יש חתונה אחרי ט' באב, ומביאים חזן ששיר, מותר לחבר שיר אבל אסור לחבר למקא"ם, וכל שכן בכלי נגינה. לכן צריך מאוד מאוד להזהר בכלי נגינה וכדומה. ובדאי שאין להשתמש בטייפ וכל אמצעי אחר. ועוד תקנה עשה הרב פלאגיי שאסור לטייל בימים ובהנחות, ואמנם זה אולי בחוץ לארץ שהרי בארץ ישראל מצוה לטייל, רק שצריך להזהר שלא לטייל

שם "כי אמרו איך נברך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". והיה עליו לכתוב כיצד נברך שהחיינו בזמן אבילות. אלא הטעם כדברי המג"א ימי פורענות. ועיין שם לפירוש של הרב חיד"א על ספר חסידים שלדעתו סתם ספר חסידים לאסור גם בשבת ויש מתירים ועיין בפאת השדה מערכת בין המצרים אות ב' באורך.

דעת האר"י והחיד"א שאין לברך שהחיינו גם בשבתות.

י"ף החיים' שם ס"ק ר"ד מבא את דברי האחרונים שאמנם על פי הפשט אין איסור אבילות בימים אלו שלא לברך שהחיינו, אבל אחר כך כותב ס"ק ר"ה "אמנם בשער הכונות דף פ"ט ע"ג כתב דאפי' פרי חדש אין לאכול בשבתות של בין המצרים יעו"ש". ועוד כתב ס"ק ר"ז שהאיסור מתחיל מליל י"ז בתמוז ועד ט' באב. ומוסיף אחר כך בשם החיד"א ס"ק ר"ח "וכתב שם בספר יוסף אומץ דגם בליל יום עשירי אין נכון לומר שהחיינו דכיון דבכל יום עשירי היה שריפת ההיכל איך נאמר שהחיינו והגיענו לזמן הזה, והוא יום מר מאוד בעצמו וגמר החרב יעו"ש. וכ"כ בספרו מחבר" וכו'. אבל מסכים האר"י הקדוש שעל פדיון הבן ועל ברית מילה יכול לברך שהחיינו. ועיין שם שמפשוט דברי מרן הב"י משמע שגם בשבת אין מברכים שהחיינו. וע"כ הפוסקים כשו"ע וכהאר"י לא מברכין שהחיינו אפי' בשבת. ולנוהגים לברך ביום שבת יש להם על מה לסמוך.

אם אפשר להוציא אחרים בשהחיינו.

בעל הישידי חמד' ע"ה במערכת בין המצרים סי' א' אות ד' כתב שלמעשה לא מברכים שהחיינו על פרי חדש. ואם עושה פדיון או ברית מילה, שאז מותר לברך שהחיינו על המצוה, יכול לקחת פרי חדש שרוצה לאוכלו, ועכשיו כשמברך שהחיינו על המצוה יכוון גם על הפרי, ויברך אחר הברית או הפדיון על הפרי ברכת בפה"ע בלי שהחיינו, ויאכל את הפרי וזאת למרות שלפי הספרדים מברכים שהחיינו אחרי בפה"ע מדין תדיר קודם, - מכיון שברך שהחיינו קודם והפרי היה לפניו, מהני לברך 'העץ' אחר שהחיינו. ובהמשך הביא חידוש אחר בשם יש אומרים, שבסעודת פדיון הבן או ברית מילה, יכול לחלק לכל המסובים פרי חדש, ויכוון לפטור את כולם בברכת שהחיינו שהוא מברך על המילה ומכוון על הפרי ומהני. והוא הדין אם יש למי מהקהל בגד חדש שלא יכול ללבוש בגלל שאינו יכול לברך שהחיינו, יכוון בעל הפדיון או אבי הבן להוציא י"ח בברכת המצוה ומהני בהכי. ומיהו כתב בהמשך ואין נראה כן, שהרי ברכת שהחיינו על פרי היא ברכת הנהנין ולא ברכת המצוות, שהרי ברכה זו היא כדי שיהנה ויאכל את הפרי, ואם כן כשם שלא מוציא את חברו בברכת בפה"ע למשל, כך לא יוציא י"ח בברכת שהחיינו בשביל לאכול פרי חדש. גם בברכה אחרונה הדין כן שלא מוציא את חברו ידי חובתו אם יודע לברך. ורק אם הוא מסופק אם אכל שיעור או לא אכל שיעור, או לא יודע לברך, אומרים שאחד מברך ומוציא את כולם. עיין שו"ע או"ח סי' רי"ג סעי' א', ולמשי"ב שם ס"ק ט', ולכה"ח שם ס"ק ז', ח'.

ברכת שהחיינו לבר מצוה בבין המצרים.

ה'בן איש חי' אומר עיין באורך פרשת ראה הלכה י"ז בעניין ברכת שהחיינו שמברך ילד בר מצוה בהגיעו לגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד, שאז עושים סעודת מצוה, ואם יודע הבן לדרוש דבר בעתו מה טוב. ואם לאו, ידרוש האב, ואם לאו, ידרוש אחד מן הקרואים. הרב בעל הבא"ח כתב בספרו 'אות חיים': יש רמז לכך שהחתן צריך לדרוש בדברי תורה ביום בר המצוה שלו, מהפסוק ישעיהו מג כ"א "עם זו יצאתי ל' תהלת' ו'ספרי". י"ז בגימטריה 13, כלומר ששמוע לגיל שלוש עשרה, אז תהלתי יספרי, צריך לומר דברי תורה ועיין לרשב"ץ בפירושו מגן אבות פרקי אבות פרק ה' משנה כ"א שמהפסוק הזה יש רמז לבן י"ג למצוות. ועוד רמז מהפסוק בראשית מט כ"א "נִפְתָּלִי אֶגְלָה שְׁלָחָה הִנֵּנִי אִמְרֵי שְׁפָר". רמז בזה גם כן בר המצוה שהרי נפתלי אותיות תפלין, מכאן שכשמתחייב בתפלין בגיל 13, אז הוא נותן אמרי שפר בדברי תורה. היום ב"ה נוהגים שגם החתן דורש וגם אביו וגם אחד מהקרואים.

ועוד אומר ה'בן איש חי' שילבש בגד חדש ביום הבר מצוה ויברך שהחיינו

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

פנחס - תשס"א - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מתנהג עמנו כן אלא ברחמי המרובים מקבל תשובה - גדולה תשובה. ולפי זה אם אין אנו מגורשים, מותר להחזיר גרושתו בימי בין המיצרים. ויהי רצון שיהא מיד, בעגלא ובזמן קריב.

ועל כן צריך מאוד מאוד להזהר. ואם בכל אופן עושים חתונה והחליטו לעשות עם כלי נגינה, ואדם מוזמן לחתונה זו, ואם לא ילך לשם יפגעו ודבר זה יגרום למריבות, ילך ויאמר 'חזו דאתאי', הנה באתי, ויביא להם את המתנה וילך לו. ואם זה בר מצוה עם סעודה ותזמורת - לא ילך, ולא יקרה כלום, או ילך ויתן מתנה ויצא. וגם במתנה יש מחלוקת אם מותר להביא מתנה בין י"ז בתמוז לט' באב, שהרי צריך לברך שהחינו, ומאחר וכיום מברכים שהחינו על בגד חדש לא על שעת הקנייה אלא בשעת השימוש מותר לתת מתנה.

דיני אבלים לגבי חתונה.

השולחן ערוך סימן שצ"ג דן בהכלות אבלות ל"ע ול"ע, לגבי יושב אבל בתוך י"ב חודש על אב ואם, או בתוך ל' על שאר קרובים. ושם כותב שנהגו שהאבלים לא נכנסים לחופה כלל. אלא אם כן הוא השובבין שאם לא יבוא אז לא תהיה חתונה, ולא תהיה שמחה לחתן ולכלה - מותר. או כמו שכותב ה"כנסת הגדולה אודות אבל על אשתו ובנו התאסר, ורצו לדחות את החתונה בגלל זה, ואמר לו אביו שיתחתן כדרכו עם תזמורת והוא יבוא בתור שושבין עיין כנה"ג על שו"ע אבה"ע סי' ס"ו. וז"ל מרן "ליכנס לחופה שלא בשעת אכילה, לשמוע הברכות, יש מתירין ויש אוסרין; אלא עומד חוץ לבית לשמוע הברכות. הגה - אבל לא יכנס לבית כלל בשעה שעומדים שם במזמורי חתן וכלה, וכן נוהגים באשכנז ובמדינות אלו". באמת יש נוהגים לבוא לשבע ברכות בהתחלה והולכים. וזה טוב דוקא למנהג אשכנזים שעושים את החופה בחוץ. אבל אם החופה בפנים, איך יעשה, הלוא צריך להודיע לתזמורת שהוא נכנס, ושיפסיקו לנגן, מי ישמע לו! ואף על פי כן נהגו להכנס רק לשבע ברכות. אבל לסעודה עצמה לא יכנס בשום פנים ואופן.

הרמ"א כותב שם "יש מתירין לאבל לאכול בסעודת נשואין או ברית מילה עם המשמשין, ובבלבד שלא יהא במקום שמחה כגון בבית אחר, ויש אוסרין, וכן נוהגין, רק שהאבל שמש שם, אם ירצה, ואוכל בביתו ממה ששולחין לו מן הסעודה". פעם היו נוהגים שהשמש היו מהמשפחה והיו עוזרים, והם היו נכנסים לחדר אחר לאכול, ומותר לאבל ללכת לאכול עמם שם. ויש אוסרים, ורק שמשמש עמם באותו חדר אם רצה. ולא כמו שעושים היום שכשנכנס אדם מכובד והוא ל"ע אבל, ואומרים לו תגיש איזה כוס 'קולה' וסגי בהכי, הרי זה צחוק, וכל מה שרמ"א התיר זה דוקא בחדר אחר לגמרי.

ועוד כותב "יש אומרים דאסור לאכול בסעודה בלילה שביום המחרת מות אביו או אמו". כלומר שיש לו שנה של אביו בליל ר"ח סיון והזמין אותו לחתונה בליל ר"ח סיון, או לכל סעודת מצוה. וכותב הש"ך שם ס"ק ח' משם הלבוש בעטרת זהב, וז"ל: "ולא ראיתי נוהגין כן". ועל זה כתב הש"ך שם "ואני אומר דבר שאינו מצוי לא שייך מנהג, כמו שכתב לעיל ר"ס ק"צ ולא ראינו אינה ראייה, ואני ראיתי נוהגין לאיסור גם לקמן ס"ס ת"ב כתב הרב בסתם לאיסור", עכ"ל. ועיין שם בפ"ת ס"ק ח' מש"כ בזה על הש"ך, וכתב שם שכל זה האיסור רק במקום שיש תזמורת "מזמורי חתן וכלה", "אבל בסעודת ברית מילה, פדיון הבן וסיום מסכת מותר". אולם עיין לכה"ח סי' תקס"ח ס"ק פ' הביא משם מהרי"ל שלא ילך לסעודת סיום מסכת.

ולמעשה נוהגין שהאבל ביום השנה עושה סיום מסכת וסעודה, נראה שזה מותר. רק אם אחרים עושים, לא ישתתף. ובכל אופן ביום השנה של אב ואם שנוהגים להתענות אם יחול באמצע שבוע או קרוב לתענית ציבור וקשה לו לצום פעמיים זה אחר זה, יצום רק בתענית ציבור.

ריקוד ושירה בשבת

בבין המיצרים לא שומעים שירה ולא עושים ריקודים. כתוב בספרי האחרונים: "אע"פ שכתוב בבין המיצרים לא אומרים

במקום סכנה. גם הנכנס לים יזהר במיוחד אם יש שם גלים סוחפים וכד'. וכאמור בימים אלו יש להזהר מאוד מאד ועיין לכה"ח תקנ"א ס"ק מ', מ"א, בענין שירה במקום מצוה בכלים או בפה.

דעת ה'בן איש חי' בענין מנגינות בימים אלו.

ה'בן איש חי' דברים הלכה ה' כותב "שאסור לעשות ריקודים ומחולות מן שבעה עשר בתמוז ועד אחר תשעה באב, וראוי להזהיר את המנגנים הישראליים שלא ישוררו אצל גויים" וכו', והוסיף שם שאם אין למנגן מה לאכול או חושש לאיבה מותר עד ר"ח אב. וזה אחד המקורות שהקילו לערוצים לשדר, בין דבר תורה לדבר תורה, שירים ומנגינות. והטעם, עדיף שישמעו שירי קודש מאשר שישמעו ערוצים ממלכתיים ששם יש שירי עגבים, או דברי מינות. עכ"ז, ההיתר רק לבעלי בתים ולא לבני תורה.

דין נוסף כתב שם הרב הלכה ד' "אף על גב דמדמינא אין איסור בנישואין אלא מראש חודש עד תשעה באב, עם כל זה נהגו לאסור מן שבעה עשר בתמוז. אבל ארוסין ושדוכין מותר. ופה עירנו בגדד יע"א המנהג לעשות אירוסין אחר י"ז בתמוז, אבל מר"ח עד ט' באב אין עושין אירוסין ושידוכין ועיין בשיירי כנה"ג שיש נוהגים שלא לעשות אירוסין מן שבעה עשר בתמוז וכן ראוי לנהוג", עכ"ל.

חתונה מ"יז בתמוז עד ר"ח אב

לדעת מרן השולחן ערוך מותר לעשות נישואין עד ראש חודש אב, אבל לדעת ה'בן איש חי' אסור. ואירוסין, מותר לעשות בתנאי שלא תהיה סעודה אלא שיחלקו מזונות וכד'. ושידוכים מה שקוראים היום 'וורט', יעשו ללא סעודה. וכך נהגו עד היום שבין ספרדים ובין אשכנזים לא עושים חתונות. ובזמן האחרון התירו לספרדים לעשות חתונות, אבל אהנו אומרים להם שלא טוב לעשות כן. והמעניין הוא שכיום כל בני התורה אינם עושים נישואים. ואותם הנוהגים לעשות נישואין הם בד"כ אינם בני תורה, וצריכים לדעת עורכי החופות שבחתונות אלו ישנם ריקודים מעורבים ל"ע, ולצערנו הרב גם רוקדים עם אשת איש, ואם כן מה הועילו בקולא זו? ואם החמירו כבר אבותינו ואבות אבותינו, ובאים להקל ולשנות את המנהגים, צריך שתהיה סיבה מיוחדת ולא סתם כך. והתוצאה שבימים שיש להצטער על חורבן הבית, וכדברי הב"ח שם שנראה שאינו חושש להתאבל. ובפרט שחלק מגורמי החורבן היה שהיו "וברגליהם תעכסנה" ישעיה ג' פסוק ט"ז. וכדברי חז"ל כשהיו רואות בחור היו רוקעות ברגליהן, ושם היה קנקן קטן של בושם, וכיום רוקדות ברגליהן. האם עבור זה אהנו נשכח את גורמי החורבן? ובפרט שזה לא סימן טוב ועיין לערוך השולחן סעי' ז' ולימנעם לועז' פרשת ואתחנן, וכה"ח ס"ק מ"ג.

חתונה שבכל זאת עושים בימים אלה.

את גודל חומרת הנישואין בימים אלה תמצא ב'שדי חמד' מערכת בין המיצרים ס"א אות י"ד המביא מקרה של אלמן ואלמנה שרצו להתחתן, והיה שם שעת הדחק הרבה שהיו חייבים להתחתן בין י"ז בתמוז לבין ר"ח אב, שהאלמן היה צריך לנסוע וגם לא יתחתן עכשיו לא יחתן אתה שוב. וכותב שם שחיתר על חורבן הבית, והוא כידוע היה רב של עדת הספרדים הקרמשים ברוסיה, וכאמור התלבט מאוד בדבר זה. ואחר כך כתב שלפנים משורת הדין נאלץ לערוך להם חופה, וכלשונו שם: "והתרת לעשות חופה לאלמן ואלמנה בהיות שעת הדחק מכמה טעמים, אך זה היה רק הוראת שעה, אבל בלא שעת הדחק כנוצר לעיל אין דעתי להתיר כלל ואין שעת הדחק ראייה והכל לפי הענין, הקל יתברך יזכנו לראות בנחמת ציון ובבניה בב"א".

ועיין באחרונים שדנו אם מותר להחזיר גרושתו בבין המיצרים, ורבים הם המתירים. ובפרט שיש מקומות בתנ"ך שכתוב שאנו בחטאינו גרמנו שתסתלק השכינה מאתנו, והקב"ה אומר היכן הגט שלכם. והרי אפילו "שזנית רעים רבים", הקב"ה מחזיר אותנו אליו. עיין יומא דף פ"ו ע"ב ורש"י שם שהכוונה על התשובה שדוחה לא תעשה שבתורה "לא יוכל בעלה הראשון" וכו'. וזה מדובר אם בעל הראשון גרש את אשתו והלכה ונישאת לאדם אחר וגרשה, אין בעל הראשון יכול להחזיר אותה. והקב"ה לא

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

פנחס - תשס"א - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מברכים שהחיינו, אבל לא ללבוש, כי לא יכול לברך שהחיינו. בבגדים שאין עליהם חובת ברכת שהחיינו כגון: גופיה, גרביים, יכול לקנותם וללבושם עד ר"ח אב.

בשנת שמיטה לא אומרים בבין המצרים תיקון חצות ביום בימים אלו אם לא היתה שנת השמיטה היו אומרים תיקון חצות רחל גם ביום עיין כה"ח תקנ"א ס"ק רכ"א, רכ"ב. דעת הרב כף החיים שם ס"ק רכ"ד שנוהגים גם בשנת השמיטה לומר תיקון רחל ביום. אבל מנהגינו אינו כן למרות שזה רק ביום, מפני שכתוב בזהר הקדוש שיש שמחה גדולה בשמים בשנת שמיטה. אבל בחו"ל אומרים תיקון חצות גם ביום וגם בלילה, מכיון שהם בגלות, אין להם חומרא של שמיטה. בתיקון רחל אומרים בסוף "אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד". ובסוף תיקון לאה אנו אומרים "עד אנה בכיה בציון ומספד בירושלים תקום תרחם ציון תבנה חומות ירושלים", ויהי רצון שנזכה לזה בב"א.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!
שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

שהחיינו כל הזמן ולא עושים ריקודים ומחולות, בשבת מותר". בענין ריקודים ומחולות, בשבת בכלל כתוב בשו"ע: אין מטפחין להכות כף על כף, ולא מספקין להכות כף על ירך, ולא מרקדין, גזרה שמא יתקן כלי שיר. ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשווררים, או לקשקש באגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור שמא יתקן כלי שיר. אבל לספק כלאחר יד מותר" שו"ע או"ח סי' של"ט סעי' ג'.

כלומר, ביום שבת לא מספקין ולא מרקדין, ורק כלאחר יד מותר. וכתב הרמ"א: "והא דמספקין ומרקדין האידנא, ולא מחינן בהו משום שמוטב יהיו שוגגין ולא יהיו מזידין". ואח"כ כתב רמ"א: "וי"א שבזמן הזה הכל שרי, דאין אנו בקיאים בעשיית כלי שיר, וליכא למגזר שמא יתקן כלי שיר דמילתא דלא שכיחא היא, דאפשר שעל זה נהגו להקל". רק בזמננו היו יודעים לתקן כלי שיר אבל בימינו שאין אנו בקיאים בתיקון כלי שיר, הקילו ומותר לרקוד ולמחות כפיים.

אומר המש"ב: "נהגו להקל בכל, האי להקל בכל קאי על טיפוח וסיפוק וריקוד. ואפילו בטיפוח וריקוד אין כדאי להניח המנהג שלא במקום מצוה, אלא משום הנח להן לישראל".

אם שמחת תורה חל בשבת מותר לרקוד ולמחות כפיים, אבל אם אין דבר מצוה, אומר המש"ב, לא כדאי להניח להם. גם לפוסקים כדעת רמ"א שמקילים, הפירוש שלא לצעוק עליהם, אבל לא שהדבר מותר. אבל אם מכה או מוחה כף על כף בצורה שונה או ריקוד בשינוי מותר. ועיי' אין להקל בריקודים בימי בין המיצרים ואפילו בשבת.

שירה ונגינה באירוסין ובברית מילה

וכתב כה"ח: "ואם מותר להביא מנגנים לכבוד סעודת מילה כתבנו וכו' ומיהו כתב אליהו רבה שאפילו במילה עצמה אין נוהגים לקחת מנגנים. ויש נוהגים לקחת מנגנים בלילה שלפני המילה, ויש למנוע מהם. ולסדר שיר חדש בשביל חתן הנושא אשה בנחמו אם הוא לשון מליצה אין קפידה אך הניגון באיזה 'מקאם' פשיטא דאסור. המלמדים שירות ותשבחות את תלמידיהם בימים אלה לא ילמדו אלא מנגינות של אלו השבתות השוברים הלב. וטוב יותר שלא ילמדו כלל עד שיתמו ימי בכי על חורבן בית המקדש" עיין לכה"ח שם ס"ק מ', מ"א ויש מי שאומר ילד שלומד נגינה, גם הלימוד בעלמא לא ילמד בימים אלו.

טעה ובירך על פרי שחייב שהחיינו בבין המיצרים

כתב כה"ח סי' תקס"ח ס"ק טו"ב: אדם ביום תענית לקח מים והתחיל לברך עליהם 'שהכל', או לקח פרי עץ ובירך עליו 'בורא פרי העץ', ונזכר שהוא בתענית, מה יעשה?

יש מי שאומר: שיטעם מעט מהפרי. ויש מי שאומר: שיאמר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', וכן נוהגים.

אדם שבבין המיצרים לקח פרי חדש ובירך עליו 'בורא פרי העץ' מה יעשה? האם יאכל בלי לברך 'שהחיינו' או שיברך 'שהחיינו' ויאכל?

יש מי שאומר: שאם בירך יאמר 'בשכמל"ו'. ויש מי שאומר: שיברך 'שהחיינו' ויאכל את הפרי.

הרב חיד"א הביא משם המהרש"ו שפעם אחת היה מקרה שנאלץ ואכל מהרח"ו פרי חדש בלי שהחיינו. והחיד"א כתב שמהרח"ו בירך שהחיינו וכן נוהגים ועיין כה"ח באורך בסי' תקנ"א ס"ק רי"ד, ופאת השדה סי' א' אות ד'.

קניית בגד חדש

אנחנו פוסקים היום שלא מברכים שהחיינו על פרי או בגד אלא עד שלובש את הבגד או אוכל את הפרי. אבל אם לא לובשים אותו לא מברכים שהחיינו. מעיקר הדין בראייה בלבד של פרי חדש מברך שהחיינו, וכן אדם שקונה בגד חדש מברך שהחיינו גם ללא לבישתו. אבל כיום הדין לא כן, אלא מברכין רק בעת השימוש עיין שו"ע סי' רכ"ג סעי' ד', ומש"ב, וכה"ח שם, ושו"ע סי' רכ"ה סעי' ג', ולמש"ב וכה"ח שם. לכן, מייז בתמוז עד ר"ח אב אדם יכול לקנות בגד חדש, כי על הקניין לא

